ב: הלוקח עובר חמורו פרק ראשון בכורות

מאי לאו אעובר. פי' ואיירי בבהמה מעוברת. לא אבהמה פי' אלא ודאי אעובר: לא לעולם מהכא לא תפשטו דהכא **במאי עסקינן כגון דיהיב ליה בהמה מעברתא לפטומה**. וליטול חלי הבכר בין בפטום בין בוולדות דמיגו דקנסינן וכו' אבל לא זכין ליה עובר לחודיה לא: **שאינה יכולה להתרפאות**. ועשות מלאכה בשבת: **מיקר כשכורה**. ועובר דומיא דשכורה: **היינו אורחיה**. ולא שכור הוי: **בהמה לעוברה**. כגון שעדיין לא נתעברה ומכר לו כל הוולדות שעתידין להתעבר ובהמה עצמה לא מכר לו: **מהו**. לקונקו לפדותה מעוה מוכר בהמה לעובד כוכבים: **דאפי' לאחלופי**. להתיר מכירת שלמה: **דפסקה מיניה**. שלא שייר בה לעצמו כלום משמכירה: **וכ"ש שלמה**. כי הא' גוונא דלא פסקה מיניה שהרי שייר לעצמו גוף הבהמה ואי משום עוברין ליכא למיחש שהרי לא נתעברה עדיין ולא כלום מכר לו ולכשיבאו ברשות עובד כוכבים הם בחיים: **דפסקה מיניה**. ומכירה חלוטה היא ואפי' לאחלופי ולהמיר מכירה חלוטה שלימה אבל הכא דלא פסקה מיניה שרי דלאו מכירה היא: **וכל שכן שלמה דאפי' לאחלופי**. במכירה חלוטה של שלימה אחרת: **משום דכי הוא**. בתמיה דלאלטרין לן למיכני' **עליה**. על הבהמה: **אלמא**. טעמא דרבנן משום עוברין מיפשוט מינה לדרבנן אסור למכור לעובד כוכבים בהמה לעוברה ולר' יהודה מותר: לעולם טעמא דרבנן משום אחלופי ואלטרין למיכני כיון דלא פסקה מיניה איכא למימר לא אתי לאחלופי במכירה גמורה והכי קאמרי ליה רבנן לר' יהודה: **כמאן דוכנא לשחיטה דמי**. וליכא למיחש לאחלופי דמאן דמזי ידע דלא מזכין ליה אלא לשחיטה ולא אתי לזבויי בהמה שלא לשחיטה: **משכח לה**. לעורך וולדות ומאן דמזי לה בכית העובד כוכבים לסוף שנה או שתים סבר מותר למכור בהמה לעובד כוכבים שלא לשחיטה: **פ"ם**. ממתני': **ולא קפיד אע"פ שאינו רשאי**. אלמא מותר למכור בהמה לעוברה דהא קבלה מכירה לעוברין היא שאין חולק העובד כוכבים אלא בוולדות דקס"ל דלא פליג עובד כוכבים בשבת בהמה: **על פיך**. בהגרמת פיך: **אגא במכירה**. אינו רשאי והוא הדין לכולהו: **ומאי שנא מכירה דנקט**. בה אינו רשאי ולא נקטיה בחדא מהגך: **דעיקר מכירה היא**. עיקר איסורא הויא מכירת בהמה: מאי

מסורת הש"ס

ד א מיי' פ"ה מהלכות שחפץ הלכה י' סמג עשין סב טש"ע י"ד סי' קמז סעיף ג טור ח"מ ס' קפ"ו וסי' ר"ע סי' קנו סעיף נא ומוסיפ"ע ח"מ סי' קט: ה ב מיי' פ"ד מהלכות בכורות הלכה ג טוש"ע יו"ד סי' סב סעי' ג:

שיטה מקובצת

מ) מאי לאו אעובר קאמר דקנוסים אותו לפדיונו דלא יפה עשה שמכר לעובר כוכבים ונותן דמי העובר לכהן וקאי אנותן לעובר כוכבים בהמה מעוברת בקבלה שיחלוקו הולדות ולא קאי אבהמה כי אם אעוברה ובהמה כולה דישראל היא מ) ובהמה דמפקינ' שאינה שובתת בשבת א"נ דס"ל המוכר בהמה לעוברה דמבעיא לקמן אי אסור אי מותר בין לר"י בין לרבנן ס"ל דאסור ומשום בהמה קאמר אינו רשאי ומיירי בנותן בהמה לעובד כוכבים בקבלה בין מעוברת בין אינה מעוברת. ג) וחכמים אומרים כ"ז שיר עיבר כוכבים באמצע וכו'. וא"ת אמאי הביא כאן דברי חכמי' יותר מדלעיל ופי' התוס' דבעי להביא לאחר מיכאן. ולפי דבריהם הביאו לאחר שסיים כל בעיותיה. אבן נראה למהר"ם ז"ל דהקורא דקדק בדבר דרוקא לענין האבעיא הראשונה דא"נ אלא לר"י משום הכי לא מייתי דברי חכמים אבל זאת הבעיא היא לרבנן כמו לר"י משום הכי מייתי דברי חכמים לאשמועינן דדוקא לרא' מלתא סליגי רבנן עליה דר"י דרבנן סברי בבכורה ור"י מחייב אבל לגבי קינסין אותו וכו' לא פליג עליה. גליון:

מ) נראה דגיל לא אבהמה ומיירי בנותן בהמה לפטומה דמפקינ' מקושטא שאינה שובתת בשבת יכו'.

רבינו גרשום

רבינו גרשום (המשך)

חלוטה אחר דשלמה אפי' הכי שרי: וכ"ש שלימה לעובריה דלא פסקה מיניה דלא מוכנה לגמרי דישרי או דלמא לרבנן ומה שבורה דלא אתי לאחלופי בשלימה אפי' הכי אסרי רבנן דלמא אתי לאחלופי מכירה חלוטה דשלמה אגו מכירה חלוטה דהא וכ"ש שלמה לעובריה דאתי לאחלופי שלמה בשלמה ומיחש לאחלוטין וקא ס"ד מאן דאסר (שלימה) (בהמה) לעובר דלמא אתי לאיחלופי בבהמה אחריתי לאחלוטין וה"ה דאוסר נמי למוכרה לעובד כוכבים לגיזה ולחלבה דאיכא למימר נמי דלמא אתי לאיחלופי הא מכירה דשלימה אגו שלימה אחריתי דאחלוטין: וטעם דרבנן משו"ה. ומי מגיה אמרת דהאי דקא אסרי רבנן בשלימה משום דאתיא לאיחלופי אלא משום עובר ש"מ לגיזה ולחלבה שרי בשבורה ולעולם טעמא דרבנן דחייש לאיחלופי הם הכי אסרי לגיזה ולחלבה והכי קאמרי ליה וכו' מ"ט קא שרית בשבורה כמאן דזבנה ניחליה לשחיטה דמי דמיד נוחרה וליכא דידע דזבנה לעובד כוכבים ולא אתי לאחלופי מכירה חלוטה למכירה חלוטה דהא מיד נוחרה וליתה בעין ודאי ליכא למימר הכי דמיד נוחרה. (אבל אם) (דהלא) משהי לה כדי להרביעה שתלה וכין דמשהי לה אתי לאחלופי אגו מכירה חלוטה

מסורת אור השלם

ז. ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך. שמות כג יג

מוסף רש"י

שאינה יכולה להתרפאות. ומסתמא לאחוטה וכנה יצא מפסחי ליה ולא חזי ליה ישראל כי עובד כוכבים לתיפוח חולדה מיניה לגמרי שלמה (ע"ז לה:). **והלא** מרבעיגן עליה. ומשום לה יחלן מחי לה כי עמרים ילוף מיגה לגמרי שלמה (שם). **לא** ישמע על פיך. לא יאמר מן העמרים על פיך. שלא תעשה שותפות עמו ואפשר לך בע"ז שלו, נמצלת שלחה טרם אחכר על יכך (שמות כג יג).

ורבינו

ליה ומיגו דקנסי ליה כו'. והיינו נותן כל דמיו לכהן אבל בעלמא שרי לזובני לעובד כוכבים; והאי נמי ביטול להתרפאות דמי דלכשנגדיל חזי למלאכה ש"מ דעובר אסור למכור לעובד כוכבים הוא. איכא דפתני לה. הא דר' יהודה אמתניתין ולא בעי לה מיבעיא: לימא מתני' דלא כר' יהודה דמדשרי ר' יהודה בשבורה ה"ה דשרי נמי אעובר וכשכור דמי: אפילו תימא ר' יהודה. ובשבורה (שרי אסר) דלאו היינו אורחיה כדאמר לעיל אבל בעובר אסר דהיינו אורחיה למיהוי כשכור עד שהוא במעי אמו אבל לבסוף חזי למלאכה ואסור: מכר בהמה. שאינה מעוברת לעובד כוכבים לעוברה שיחיו העוברין של שניהם: תיבעי לתרוייהו דהכא לא מזכין לא בהמה עצמה ולא עובר דאכתי לא פיעברא; בשבורה דלא אתיא לאיחלופי בשלמה. [אבל (שלמה)]. היכא דובין בהמה לעובריה דבהמה גופה שלמה היא ואתי לאיחלופי במכירה שלמה אחריתי שלא לעוברייה לחלוטין ואסר; או דלמא ומה שבורה דפסקה מיניה. דלחלוטין מזבנה לעובד כוכבים באמצע שיש לו שום חלק בה; ואמאי קא שרית הא אינו נוחרה: ואמר להן ר' יהודה לכשתלד. כלומר כשתראו שום שבורה בעולם שיולדת תיכרו לי מ"ש שרית בשבורה דדאי אינה יולדת: דלא מקבלה וכו'. משום דשבורה היא ואינה יכולה לסובלו הלכך שרי ר' יהודה דלא חייש בעי לה מיבעיא: לימא מתני' דלא כר' יהודה דמדשרי ר' יהודה בשבורה ה"ה דשרי נמי אפילו תימא ר' יהודה. ובשבורה (שרי אסר) דלאו היינו אורחיה כדאמר לעיל אבל בעובר אסר דהיינו אורחיה למיהוי כשכור עד שהוא במעי אמו אבל לבסוף חזי למלאכה ואסור: מכר בהמה. שאינה מעוברת לעובד כוכבים לעוברה שיחיו העוברין של שניהם: תיבעי לתרוייהו דהכא לא מזכין לא בהמה עצמה ולא עובר דאכתי לא פיעברא; בשבורה דלא אתיא לאיחלופי בשלמה. [אבל (שלמה)]. היכא דובין בהמה לעובריה דבהמה גופה שלמה היא ואתי לאיחלופי במכירה שלמה אחריתי שלא לעוברייה לחלוטין ואסר; או דלמא ומה שבורה דפסקה מיניה. דלחלוטין מזבנה לעובד כוכבים באמצע שיש לו שום חלק בה;

מ) מאי לאו אעובר לא אבהמה והא דמיו קתני תני דמיה והא נותן כל דמיו לכהן קתני ואי בהמה כהן מאי עבידתיה הכא במאי עסקינן כגון דיהיב ליה בהמה מעברתא לפטומה דמיגו דקנסינן ליה אבהמה קנסינן ליה אעובר אמר רב אשי ת"ש [מ] רבי יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות הא יכולה להתרפאות אסר והא עובר נמי ביכול להתרפאות דמי שמע מינה ואיכא דמתני לה אמתני' והמוכר לו אע"פ שאינו רשאי לימא מתני' דלא כרבי יהודה דתנן רבי יהודה מתיר בשבורה אפילו תימא רבי יהודה שבורה לאו היינו אורחיה עובר היינו אורחיה: ת"ש רבי יהודה אומר המקבל בהמה מן העובד כוכבים וילדה מעלין אותו בשויו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן לו בקבלה אע"פ שאינו רשאי קונסין אותו עד עשרה בדמיו ונותן כל דמיו לכהן מאי לאו אעובר לא אבהמה והא דמיו קתני תני דמיה והא נותן כל דמיו לכהן קתני ואי בהמה כהן מאי עבידתיה הכא במאי עסקינן כגון דיהיב בהמה מעברתא לפטומה דמיגו דקנסינן ליה אבהמה קנסינן ליה אעובר אמר רב אשי ת"ש ר' יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות הא יכולה להתרפאות אסור והאי נמי ביכול להתרפאות דמי שמע מינה איבעיא להו מכר בהמה לעובריה מאי תיבעי לר' יהודה תיבעי לרבנן תיבעי לרבי יהודה עד כאן לא קא שרי ר' יהודה אלא בשבורה דלא אתיא לאיחלופי אבל שלמה דאתיא לאיחלופי אסר או דלמא ומה שבורה דפסקה מיניה וכל שכן שלמה דלא פסקה מיניה תיבעי לרבנן עד כאן לא קאסרי רבנן אלא בשבורה דפסקה מיניה אבל שלמה דלא פסקה מיניה שרו או דלמא ומה שבורה דלא אתיא לאיחלופי אסרי וכל שכן שלמה דאתיא לאיחלופי וטעמא דרבנן משום הבי הוא והתניא אמרו לו [מ] לרבי יהודה והלא מרביעין עליה ויולדת אלמא משום עוברייה הוא הכי קא"ל טעמא דידן משום דאתיא לאיחלופי בבהמה אלא את מ"ט שרית משום דאין יכולה להתרפאות כמאן דזבנה לשחיטה דמי והלא מרביעין עליה ויולדת וכיון דמרביעין עליה ויולדת משהא לה ואמר להו לכשתלד דלא מקבלת זכר תא שמע והנותן לו בקבלה ולא קתני אע"פ שאינו רשאי וליטעמיך המשתתף לו דלא קתני הכי נמי דרשאי והא [מ] אמר אבוה דשמואל אסור [א] לאדם שיעשה שותפות עם העובד כוכבים שמא יתחייב לו שבועה ונשבע לו בשם עבודת כוכבים שלו והתורה אמרה [ז] לא ישמע על פיך אלא תנא מכירה והוא הדין לשותפות ה"נ תנא מכירה והוא הדין לקבלנות ומאי שנא מכירה דנקט דעיקר מכירה היא תא שמע [מ] רבי יהודה אומר המקבל בהמה מן העובד כוכבים וילדה מעלין אותו בשווין ונותן חצי דמיו לכהן והנותן בקבלה אע"פ שאינו רשאי קונסין אותו עד עשרה בדמיו ונותן כל דמיו לכהן [מ] וחכמים אומרים [ב] כל זמן שיד עובד כוכבים באמצע פטורה מן הבכורה

מ) [ע"ז סח.]. ב) ע"ז סו., ג) [סנהדרין סג.]. ד) [סנהדרין סג.]. ה) [מכות י"ק. ו) ל"ל לחייבי לעוברה. ז) [ועי' תוס' כתוס' חולין מז: ד"ה אלמא], ותוספות ע"ז סו. ד"ה אלמא]. ח) [נתוס' סנהדרין סג: מבואר על נסון]. ט) [ועי' תוס' חוס' מגילה כח. ד"ה תיתי וכתוס' סנהדרין סג: ד"ה אמרו].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com